

Idees

Ara és hora, si més no, de parlar-ne

És prou clar que el mercat de treball espanyol no funciona bé. Sistemàticament origina índexs de desocupació molt superiors als de l'entorn europeu, alhora que nivells baixos de productivitat. Però, així i tot, no acabem de posar fil a l'agulla per fer-hi res. Quan creixem i l'economia va bé no trobem el moment de complicar-nos la vida parlant de qüestions difícils. I quan les coses no van bé, i es fa completament evident que tenim un problema seriós, ens diuen que no és l'hora de grans reformes i que ja en parlarem més endavant. Resultat: la paràlisi.

Malauradament, el debat sobre aquest afer resta molt condicionat per unes quantes idees força que, preses en el seu conjunt, fan pràcticament impossible de trobar-hi un desilorigador que obri vies de reforma. N'assenyalaré tres.

Andreu
Mas-
Colell

UPF i Barcelona GSE

La primera és que podem anar tirant amb nivells alts de desocupació, és a dir, que si hi ha una bona política social la desocupació és tolerable. Certament, és millor disposar d'un bon subsidi de que no pas no tenir-ne, però també ho és, i això ha estat molt documentat a la recerca econòmica i antropològica, que la condició de desocupat és molt dolorosa i negativa per a l'autoestima personal. Els qui s'hi troben no s'hi adapten amb facilitat i el temps no juga a favor. Poc dubte pot haver-hi que, amb

el mateix nivell de cobertura, una economia amb índexs de desocupació baixos és millor que no pas una altra amb índexs alts. Per als treballadors, però també per a l'economia en general, perquè una persona sense feina representa un producte no generat.

Una segona fal·làcia, que estic temptat de qualificar de dogma, és considerar que qualsevol reforma és un joc de suma zero. Que hi ha grans agregats que hi guanyen (les empreses) i grans agregats que hi perden (els treballadors). Simplement aquest no és el cas. Les propostes serioses de reforma (i aquí em referiria a una recent d'un nombre grup d'economistes entre els quals m'incloc: la podeu trobar a la pàgina web de FEDEA) són formulades curosament per a arribar a un objectiu de més productivitat i de taxes de desocupació inferiors a l'actual. Una reforma ben feta no tindria guanyadors ni perdedors.

La tercera dificultat, relacionada amb l'anterior, és concebre la qüestió en termes estrictament polítics. No hauria de ser el cas. En bona mesura, la qüestió és tècnica, perquè l'efectivitat de les reformes dependrà de l'estructura fina, dels detalls, dels nous sistemes contractuals que es proposin. I per això la bona fórmula només sorgirà de la interacció entre la investigació i la experiència. I serà imprescindible, per part d'autoritats i agents socials, una mentalitat oberta a reconèixer que pot haver-hi millores substancials en el sistema, sense perdedors, i una voluntat inclinada a la possibilitat d'experimentar. De provar coses i de canviar-les si no funcionen. En un moment del passat es van introduir els contractes temporals. La pràctica de molts anys ens ensenya que la forma com es va fer no funciona prou bé. Convindria, doncs, preparar-se per fer canvis, si no ara quan la situació s'estabilitzi mínimament. És clar que no es tracta de fer experiments a les palpentes. Han de ser guiats per l'anàlisi i els estudis sobre la matèria. Afortunadament, a Espanya no en falten, sinó que hi ha especialistes molt competents i, alhora, ben dotats d'equanimitat i de consciència de les complexitats implicades.

Els qui es troben sense feina no s'adapten fàcilment a la nova situació.